

ผลกระทบของความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ และความเป็นมืออาชีพด้านบัญชี
ที่มีต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานของผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Effects of Professional Adaptability and Accounting Professionalism on
Operational Excellence of Accounting Executives of Companies Listed in
the Stock Exchange of Thailand

เพราฟิลาส ประสิทธิ์บุรีรักษ์^{1*}, วรวิทย์ เล่าหะเมธณี²

Phraophilat Prasitbureerak^{1*}, Worawit Laohamethanee²

^{1,2}คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

128 ถนนห้วยแก้ว ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300 ประเทศไทย

^{1,2} Business Administration and Liberal Arts Faculty, Rajamangala University of Technology Lanna

128 Huay Kaew Road, Changphuek Sub-district, Mueang District, Chiang Mai Province, 50300,
Thailand

รับบทความ: 23 ธันวาคม 2564

ปรับปรุงบทความ: 12 เมษายน 2565

ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 26 เมษายน 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพที่มีต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน และทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีที่มีต่อความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพของผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทางไปรษณีย์ จำนวน 117 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณและการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการความเครียดในการทำงาน ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน มีความสัมพันธ์ และมีผลกระทบเชิงบวก

* ผู้เขียนหลัก (อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา)
อีเมล: phraophilat@rmu.ac.th

อย่างมีนัยสำคัญกับความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน และ 2) ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีมีความสัมพันธ์และมีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการความเครียดในการทำงาน ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้เกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชี กับความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน ซึ่งนักบัญชียุคปัจจุบันหากมีคุณสมบัติในเชิงความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพด้านการจัดการความเครียดในการทำงาน ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน จะทำให้นักบัญชีปฏิบัติงานด้วยมืออาชีพอย่างเป็นเลิศเพื่อให้ตนสามารถอยู่รอดในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงได้

คำสำคัญ

ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชี ความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารฝ่ายบัญชี บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

The objective of this research was to examine the relationship and effects of professional adaptability on operational excellence as well as examine the relationship and effects accounting professionalism on professional adaptability of Accounting Executives of companies listed in the Stock Exchange of Thailand. Data were collected from postal mail questionnaire replied by 117 respondents and analyzed by statistical methods, i.e., average, standard deviation, multiple correlation analysis, and multiple regression analysis. The research results revealed that 1) the professional adaptability in the aspects of handling work stress, solving problems creatively, and unpredictable work situation had a significant relationship and a positive effect on operational excellence, and 2) the accounting professionalism had a significant relationship and a positive effect on professional adaptability in the aspects of handling work stress, solving problems creatively, and unpredictable work situation aspects of professional adaptability. The results of this study help to lead a better understanding of the relationship among professional adaptability, accounting professionalism, and operational excellence. If accountants nowadays are capable of professional adaptability in the aspects of work stress handling, creative problem solving, and unpredictable work situation handling; they will be able to achieve professional performance perfectly and survive in the age of constant change.

Keywords

Professional Adaptability, Accounting Professionalism, Operational Excellence,
Accounting Executives, Companies Listed in the Stock Exchange of Thailand

บทนำ

กระแสพลวัตของเทคโนโลยีดิจิทัลสร้างความพลิกผัน (Disruption) มีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตของประชาชน การดำเนินงานของภาคธุรกิจ ภาครัฐ และภาคประชาคมสังคมทุก ๆ ส่วน ทำให้ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาประเทศ อันนำมาสู่การปฏิรูปประเทศไทยสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) เป็นยุคที่ประเทศไทยสามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอย่างเต็มศักยภาพเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) เป็นเศรษฐกิจที่อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศมาสร้างอาชีพ หรือสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจรวมทั้งการนำเทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคมไปใช้พัฒนาธุรกิจหรืออุตสาหกรรมต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง การพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด คือ ข้อมูล การสื่อสารระหว่างกัน และเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของภาครัฐบาล ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (National e-Payment) ที่เริ่มต้นช่วงปี พ.ศ. 2558 ควบคู่กับการดำเนินโครงการคู่ขนาน เช่น การชำระเงินแบบนานาชาติ (Any ID) การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การจัดทำและนำส่งข้อมูลใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Tax Invoice) และใบรับอิเล็กทรอนิกส์ (e-Receipt) เป็นต้น กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องสร้างผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชีอย่างมาก

วิชาชีพบัญชีเป็นอีกหนึ่งวิชาชีพที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือสนับสนุนการดำเนินงานของภาคธุรกิจ อาทิ ระบบคลาวด์ (Cloud Computing) เทคโนโลยีการเรียนรู้จดจำตัวอักษร (Optical Character Recognition) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ข้อมูลมหัต (Big Data) และบล็อกเชน (Blockchain) เป็นต้น รวมถึงมีการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในงานวิชาชีพบัญชี เพื่อลดเวลา ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการปฏิบัติงาน เพิ่มคุณค่าในงานบัญชี เทคโนโลยีในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลที่ส่งผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชีถือเป็นทั้งโอกาสและความท้าทาย ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องรับมือกับการปรับเปลี่ยนแปลงด้วยการปรับตัวครั้งใหญ่เพื่อให้ตนสามารถอยู่รอดด้วยการเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560; ราชิต ไชยรัตน์, 2563, 3-4)

สิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องเตรียมตัวให้พร้อม คือ จิตใจที่จะต้องเปิดใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเข้ามา การทำความเข้าใจและการปรับตัวเข้าหาสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง สิ่งนี้นักบัญชีในโลกอนาคตต้องปรับตัว คือการทบทวนทักษะเพื่ออนาคต

(Reskill) ทักษะความรู้ (Hard Skills) และทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) ที่สามารถสื่อสารและทำงานกับเพื่อนร่วมงานข้ามวิชาชีพเพื่อหาทางออกของปัญหาให้กับองค์กร ดังนั้นนักบัญชียุคดิจิทัล (วิชิต เอียงอ่อน และ สุนันทา พรเจริญโรจน์, 2562, 11-12; วัชรยา พรพิพัฒน์กุล, 2563) ต้องปรับหน้าที่จากการบันทึกข้อมูลทางการเงิน และจัดทำรายงานทางการเงินที่เน้นการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในอดีต (Backward-Looking) มาเป็นนักบัญชีที่เน้นการรายงานและการวิเคราะห์ บทบาทของนักบัญชีจะเริ่มต้นหลังจากที่รายงานและการวิเคราะห์แบบมาตรฐานได้ถูกสร้างออกมาแล้วโดยระบบอัตโนมัติ ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์และหาข้อมูลเชิงลึกทางธุรกิจแบบมองไปข้างหน้า (Forward-Looking) นักบัญชีจะต้องทำงานควบคู่ไปกับฝ่ายอื่น ๆ ในองค์กรด้วยความเป็นมืออาชีพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายธุรกิจและขับเคลื่อนธุรกิจให้มีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น (Dunn and Sainty, 2020, 255-269) ความเป็นมืออาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพในการยึดมั่นและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณจึงเป็นสิ่งสำคัญในปัจจุบัน

การมีนักบัญชีมืออาชีพถือเป็นข้อได้เปรียบขององค์กร บทบาทของนักบัญชีมืออาชีพต้องรับแรงกดดันจากปัจจัยภายนอกอย่างต่อเนื่องในการตัดสินใจ โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโลกอย่างรุนแรงและมูกว้าง และส่งผลกระทบต่อกิจกรรมของนักบัญชี ทำให้นักบัญชีมืออาชีพมีบทบาทสำคัญในกระบวนการตัดสินใจทั้งระยะสั้นและระยะยาวเพื่อความอยู่รอดขององค์กร การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อให้เกิดข้อจำกัดทางกฎหมาย ซึ่งเมื่อนำมาปฏิบัติใช้แล้วมีผลกระทบทางด้านจิตใจและส่งผลกระทบต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงินอันเนื่องมาจากมุมมองหรือการรับรู้ (Subjectivism) ของนักบัญชีมืออาชีพ (FrumuŞanu et al., 2020, 922-931) ทางด้านนักบัญชีไทยกับสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้รูปแบบการทำงานเปลี่ยนไปจากเดิมในลักษณะที่เรียกว่าปกติใหม่ (New Normal) (จิตรลดา คชารักษ์, 2563) ผลกระทบหลักที่เกิดขึ้น คือ การทำงานด้านเอกสารอันเนื่องมาจากนักบัญชีส่วนใหญ่ทำงานโดยใช้เอกสารในรูปแบบของกระดาษเป็นหลัก รวมถึงความไม่พร้อมในด้านเทคโนโลยี ทำให้ในระยะแรกเกิดเป็นความเครียดสะสมส่งผลให้ต้องทำงานล่วงเวลา แต่ในทางกลับกันรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนไปกลับส่งผลให้การดำเนินงานในบางเรื่องสะดวกมากยิ่งขึ้น เช่น การนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อติดต่อสื่อสารทดแทนการพูดคุยแบบเผชิญหน้าและเป็นการเว้นระยะห่างทางสังคม ดังนั้น ภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน นักบัญชีที่ปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพด้วยความรับผิดชอบจะสามารถปรับตัวรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้ และอาจประสบความสำเร็จในการทำงานได้ดีกว่า แต่ผลการศึกษาที่สนับสนุนแนวคิดดังกล่าวยังมีจำนวนจำกัด

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยผลกระทบของความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ และความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีที่มีต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานของผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยคำถามหลักในวิจัย คือ ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชี มีความสัมพันธ์กับความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานของผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและ

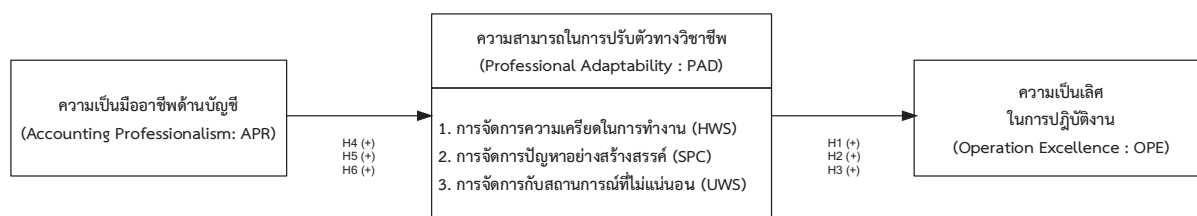
พัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานในด้านบัญชีให้สร้างผลลัพธ์ที่เป็นเลิศในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นผลจากความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพและความเป็นมืออาชีพด้านบัญชี รวมถึงเป็นข้อแนะนำในการส่งเสริม ทักษะด้านอารมณ์กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่เป็นบุคลากรสำคัญขององค์กรในการจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน พัฒนาทักษะทางวิชาชีพ มีทัศนคติทางวิชาชีพที่ดี อันจะส่งผลต่อความเป็นเลิศในปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบปกติใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ และผลกระทบของความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพที่มีต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ และผลกระทบของความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีที่มีต่อความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ

ทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัย เรื่อง ผลกระทบของความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ และความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีที่มีต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานของผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัย เรื่อง ผลกระทบของความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ และความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีที่มีต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานของผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรและสมมติฐานเพื่อจะแสดงถึงความสัมพันธ์ที่แท้จริงโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีฐานความรู้ (Knowledge-Based View: KBV)

ทฤษฎีฐานความรู้อธิบายถึงปรากฏการณ์ที่บุคคลหรือองค์กรที่สามารถรวบรวมและบูรณาการความรู้และนำไปใช้ในการทำงานหรือแข่งขันทางธุรกิจ โดยการสร้างความรู้ดังกล่าวอาจไม่ได้อาศัยจากทางด้านกายภาพหรือทรัพยากรทางการเงินขององค์กรแต่เป็นการสร้างความสามารถที่เกิดจากพื้นฐานของความรู้ ซึ่งฐานความรู้ดังกล่าวจะสามารถที่ทำให้เกิดการสร้างความได้เปรียบด้านการแข่งขัน ลอกเลียนแบบไม่ได้และ

สร้างมูลค่าได้ ดังนั้นทฤษฎีฐานความรู้จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จในเรื่องการแข่งขัน โดยจะส่งผลทำให้บุคคลหรือองค์กรนั้นมีความสามารถในระดับที่สูงขึ้น

ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ (Professional Adaptability)

การปรับตัว เป็นกระบวนการปรับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคลจากสภาพปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เข้ามากระทบต่อตนเอง ด้วยการแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องและกลมกลืนกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อรักษาสมดุลของการดำเนินชีวิตและการทำงาน Roy and Andrews (1991) กล่าวถึง สิ่งเร้าที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมการปรับตัวทั้งทางด้านร่างกาย ด้านความคิด ด้านบทบาทหน้าที่ ด้านการพึ่งพาระหว่างกัน ทั้งนี้ความสามารถในการปรับตัวของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับความรุนแรง และระดับความสามารถในการปรับตัวของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในขณะนั้น ทั้งนี้ Ployhart and Bliese (2006, 3-39) พบว่า การปรับตัวในอาชีพเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้พัฒนางานในสายอาชีพ การรับมือกับการเปลี่ยนผ่านในอาชีพ และการปรับตัวให้เข้ากับความคิดค้นและภาวะผูกพันในการทำงาน โดยการปรับตัวในอาชีพมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพเชิงรุกและความผูกพันในงาน (Haynie et al., 2020, 429-442)

พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้วยการนำทักษะในการทำงานและความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปตอบสนองต่อสถานการณ์ เหตุการณ์ สภาพแวดล้อมใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นสิ่งสำคัญอันนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ ทั้งนี้ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การปรับเปลี่ยนทัศนคติ มุ่งองค์ประกอบทั้งหมด ความสามารถในการจัดการความเครียดในการทำงาน การจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน เพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย (Pulakos et al., 2000, 612-624) โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ แบ่งออกเป็น ด้านการจัดการความเครียดในการทำงาน ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน

ความสามารถในการปรับด้านอาชีพ เป็นสมรรถนะความเชี่ยวชาญ ความชำนาญในการปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงาน การจัดการอุปสรรค การจัดการความเครียด การเรียนรู้เทคโนโลยีและทักษะใหม่ ๆ ช่วยให้พนักงานการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงจากการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Savickas & Porfelo, 2012, 661-673; หัซซา ไชยกิจ และคณะ, 2562, 37-44; สกฤต กิตติพิรชล, 2561) พบว่า ความสามารถในการปรับตัวของบุคลากรในองค์กรธุรกิจ อันได้แก่ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการเรียนรู้เทคโนโลยีและทักษะใหม่ ๆ ความสามารถในการจัดการความเครียดในการทำงาน ความสามารถในการปรับตัวทางวัฒนธรรม และความสามารถในการมีความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานที่ดี การมีความสุขในการทำงาน และความตั้งใจที่จะลาออกต่ำ สอดคล้องกับ ความสามารถในการปรับตัวในอาชีพ

ความสัมพันธ์กับผลการทำงาน และความพร้อมทางจิตใจ ส่งผลของความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพกับผลการทำงาน (Jannesari & Sullivan, 2019, 331-349)

สำหรับทางด้านความสามารถในการปรับตัวที่เป็นส่วนหนึ่งของคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพนั้น อัจฉราพร ธีระสุนทรไท (2562, 491-500) พบว่า ความสามารถในการปรับตัวมีความสัมพันธ์กับการผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานทั้งด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ด้านประสิทธิภาพของรายงาน และด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย สอดคล้องกับ สุวรรณ หวังเจริญเดช (2547, 51-56) นักบัญชีที่ดีและมุ่งหวังจะเติบโตเป็นผู้ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบสูงสุดด้านบัญชีและการเงินของธุรกิจ (Chief Financial Officer) ที่ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ชัดเจน สามารถพัฒนาและปรับบทบาทให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ทุกขณะ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจการเงินการเมืองและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรอบรู้เข้าใจองค์กร มีความเป็นผู้นำ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ และจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลกิจการ

ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการความเครียดในการทำงานและความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน

ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการความเครียดในการทำงาน หมายถึง ความสามารถในการจัดการความกดดัน การมองหาวิธีที่จะโต้แย้งอย่างสันติ การใช้สติในการตัดสินใจ การควบคุมอารมณ์ให้สงบนิ่ง และปฏิบัติงานต่อจนสำเร็จลุล่วงได้ ทักษะในการรับมือกับสถานการณ์ที่ตึงเครียดและการควบคุมอารมณ์ (Pulakos et al., 2000, 612-624) ผลการศึกษาและวิจัยส่วนใหญ่ระบุว่า ความเครียดในการปฏิบัติงานของนักบัญชีเกิดจากปริมาณงานที่มาก ความรับผิดชอบที่สูง และระยะเวลาการทำงานที่จำกัดภายใต้แรงกดดัน ผู้ประกอบวิชาชีพที่สามารถจัดการความเครียดในการทำงานได้ จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และสามารถอยู่รอดในวิชาชีพได้ ทั้งนี้ความเครียดในการทำงานเป็นสภาวะที่บุคคลรับรู้หรือประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นปริมาณงาน บทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อร่างกาย จิตใจ และประสิทธิภาพในการทำงาน (ณัฐิดา สุพรรณภพ, 2559) ความเครียดในการทำงานนั้นสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกอาชีพ จากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับความเครียดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีนั้น ภัทร์พิชชา วรพิมพ์รัตน์ และ สุภัทรธร ทวีจันทร์ (2560, 21-34) พบว่าความเครียดของเจ้าหน้าที่บัญชีเกี่ยวกับปัจจัยทางสภาพแวดล้อม เช่น แนวทางการปฏิบัติทางการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงบ่อยกระทบต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีทั้งการจดจำความหมายและเหตุการณ์ ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานได้มากขึ้น สำหรับปัจจัยที่มีผลกับความเครียด นงนุช สงวนสัตย์ (2557) พบว่าด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน ด้านลักษณะงานที่รับผิดชอบ ด้านความมั่นคง ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านค่าตอบแทน และด้านโครงสร้างองค์กร และปัจจัยภายนอกในด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง มีความสัมพันธ์กับความเครียดที่ส่งผลต่อการทำงานของพนักงานบัญชีในงานที่รับผิดชอบและต่อองค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่ ซึ่งนักบัญชีที่มีความเครียดในระดับปานกลางหรือระดับงานกระตุ้น

เป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการควบคุมและมีอำนาจในการตัดสินใจในงานตนเอง มีแรงจูงใจในการเรียนรู้และพัฒนาตัวเอง (อาทธรณ์ กิจจา และ อุษณา แจ่มคล้าย, 2560, 39-53) สอดคล้องกับ อนุชา ถาพยอม (2563, 31-43) พบว่า ความสามารถในการจัดการความเครียดทั้งการอดทนกับความเครียด และการควบคุมแรงกระตุ้นช่วยให้การทำงานของนักบัญชีมีผลการปฏิบัติที่ดี ดังนั้นนักบัญชีควรให้ความสำคัญกับความสามารถในการเผชิญปัญหา ต่อสู้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อย่างมีสติจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและสามารถอยู่รอดในวิชาชีพได้อย่างยั่งยืน หากผู้ประกอบการวิชาชีพสามารถจัดการความเครียดที่เกิดจากวิชาชีพได้เป็นอย่างดีจะทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยเชื่อว่าความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการความเครียดในการทำงานย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน จึงเสนอสมมติฐานการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1: ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการความเครียดในการทำงานมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน

ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์และความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน

ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล นำแนวทางการแก้ไขปัญหาใหม่ ๆ มาใช้ มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการแก้ไขปัญหา ทำงานเป็นระบบ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัญหาที่หลากหลาย (Pulakos et al., 2000, 612-624) ซึ่งการนำความรู้หรือประสบการณ์มาจัดการปัญหาด้วยวิธีต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ ทำให้เกิดการแก้ปัญหาในปัจจุบันจนนำไปสู่เป้าหมายและผลลัพธ์ที่เป็นสิ่งใหม่ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะการคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความยืดหยุ่นในการคิด และความคิดละเอียดลออ (ธนวัชร จริยะภูมิ และ พัลลภ พิริยะสุรวงศ์, 2559, 190-199) ทั้งนี้การกำหนดปัญหาได้อย่างถูกต้องจนพบสาเหตุแล้วตัดสินใจเลือกทางแก้ไขที่ตรงจุดจนนำไปสู่การแก้ปัญหาการปฏิบัติงานที่ได้ผล การคิดหาหนทางแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรับมือกับวิกฤติต่าง ๆ ความคิดสร้างสรรค์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจแก้ปัญหาที่มนุษย์ใช้แก้ปัญหาเพื่อที่จะผลิตนวัตกรรมอันเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรจนนำไปสู่การสร้างผลกำไรและความอยู่รอดขององค์กร โดยผู้นำองค์กรในทุกระดับเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมให้พนักงานใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาทางเลือกเพื่อเป็นทางออกในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร (สฤณี ศรีโยธิน และ ปทุมพร โพธิ์กาศ, 2564, 525-538) และจากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์กับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีนั้น นิตยา โพธิ์จันทร์ (2561, 125-136) พบว่า ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสอบบัญชี นอกจากนี้ กะลินทิพย์ ฮกฮิ้น (2560) พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ในการสอบบัญชี ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ และความยืดหยุ่น มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการสอบบัญชี และความสามารถของบุคคลเป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้คิดสร้างสรรค์ในการสอบบัญชีและความพยายามในการวางแผนการสอบบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสอบบัญชี สำหรับการปฏิบัติงานทางวิชาชีพบัญชีนั้นเป็นการสะท้อนเหตุการณ์ทาง

เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป หากผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีนำวิธีการปฏิบัติทางบัญชีมาใช้และมีการปรับวิธีการปฏิบัติใหม่ที่สร้างสรรค์สอดคล้องเหมาะสมเพื่อรองรับรายการค้าหรือเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจใหม่ จะทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายได้เป็นอย่างดี จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยเชื่อว่าความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน จึงเสนอสมมติฐานการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 2: ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ และผลกระทบต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน

ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน

ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน หมายถึง การปรับตัวอย่างรวดเร็วภายใต้สถานการณ์ไม่แน่นอน หาแนวทางอื่น ๆ รองรับโอกาสเกิดความผิดพลาด หาแนวทางแก้ไขปัญหาใหม่ ๆ นำการทำงานที่ผิดพลาดครั้งก่อนมาวิเคราะห์ ตรวจสอบ และปรับปรุงกระบวนการทำงาน ประยุกต์จาก Pulakos et al. (2000, 612-624) ในสถานการณ์ของโลกที่มีความผันผวน มีความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความคลุมเครือ ศักยภาพของผู้นำองค์กรธุรกิจมีความจำเป็น โดยผู้นำต้องพร้อมเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ให้ทันสมัย สามารถนำแนวคิดไปเลือกทางออกและปรับใช้ในการตัดสินใจให้เกิดประโยชน์สูงสุด (โชติกา ใจทิพย์ และ กฤษดา เขียววัฒนสุข, 2561, 1-14) การเผชิญกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อการทำงานทุกอาชีพและกระทบกับบุคคลทุกระดับในองค์กร การจัดการความเสี่ยงตามมาตรฐานของ The Committee of Sponsoring Organizations (COSO) ถือเป็นการบริหารความเสี่ยงแบบเชิงรุกที่ตั้งรับไว้ล่วงหน้า และมีความสำคัญโดยเฉพาะในปัจจุบันที่กระแสพลวัตการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้องค์กรขนาดใหญ่จำเป็นต้องมีการวางแผน บริหารจัดการความไม่แน่นอนขององค์กร หากองค์กรมีการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งในเชิงประสิทธิภาพและประสิทธิผล จตุรภัทร วงศ์สิริสถาพร (2561, 3279-3300) ปัจจัยที่มีต่อการบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับการบริหารความเสี่ยง และปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO นั้น องค์ประกอบด้านการเงินและการรายงานถือเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งมีผลต่อความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงิน ญัฐพัชร นวลมณีธิต และคณะ (2563, 243-259) พบว่าการบริหารความเสี่ยงองค์กรด้านการเงินและการรายงานมีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการเมื่อผ่านปัจจัยการดำเนินงานภายในองค์กรด้านความเสี่ยงทางการเงินของกิจการสำหรับนักบัญชีในฐานะเป็นผู้ทำบัญชีต้องรับผิดชอบในการบริหารจัดการความไม่แน่นอนของการรายงานทางการเงินตามกรอบของ COSO ด้วย หากนักบัญชีสามารถรับมือกับความไม่แน่นอนในการปฏิบัติงานได้จะทำให้ผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศได้ จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยเชื่อว่าความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ

ด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน จึงเสนอสมมติฐานการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 3: ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน

ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีและความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการความเครียดในการทำงาน

ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชี หมายถึง การปฏิบัติงานความน่าเชื่อถือ รอบคอบความระมัดระวัง และสอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับด้านวิชาชีพ ยึดหลักความรับผิดชอบ ปฏิบัติงานด้วยความเป็นมืออาชีพ (ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2561, 2561) การเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรส่งผลกระทบต่อความเครียดของบุคลากร บุคลากรมีความสุขในการทำงาน สามารถจัดการกับความเครียดได้อย่างถูกต้องจะสามารถปฏิบัติหน้าที่และดำเนินงานในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายในการดำเนินงานในที่สุด (นันทวดี อุณหะมัย และคณะ, 2561, 104-117) สำหรับงานบัญชีเป็นงานที่ใช้ความละเอียดรอบคอบ ต้องมีความระมัดระวัง ความรับผิดชอบ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และต้องรับสภาวะแรงกดดันในการทำงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด นอกจากนี้งานด้านบัญชีจะต้องมีความครบถ้วนถูกต้อง และผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีความรับผิดชอบต่อความถูกต้องของผลงาน ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ทักษะความชำนาญหลาย ๆ ด้าน สลักจิต นิลฝ่าย (2561, 138-146) พบว่า ทักษะทางด้านบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพ และด้านทักษะการเรียนรู้อย่างไม่จบสิ้นมีความสัมพันธ์กับความเป็นมืออาชีพในการสอบบัญชี และพบว่าความเป็นมืออาชีพในการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับผลสำเร็จของงานสอบบัญชี และจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การจัดการความเครียดมีบทบาทสำคัญกับนักบัญชีมืออาชีพ ซึ่งนักบัญชีที่สามารถจัดการความเครียดด้านการอดทนกับความเครียดและการควบคุมแรงกระตุ้นได้จะส่งผลให้การประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้น อนุชา ถาพยอม (2563, 31-43) ดังนั้นจากผลการศึกษาและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องบ่งชี้ว่า นักบัญชีที่มีความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีสูงมีแนวโน้มที่จะความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพในการจัดการความเครียดในการทำงานได้เป็นอย่างดี สมมติฐานที่เกี่ยวข้องจึงได้แก่

สมมติฐานที่ 4: ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการความเครียดในการทำงาน

ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีและความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์

การใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพบัญชีให้เกิดความสำเร็จอย่างมืออาชีพ วรรณกรรมทางด้านวิชาชีพที่เกี่ยวข้องระบุว่า ความเป็นเลิศทางวิชาชีพบัญชีด้านการแก้ไขปัญหา มีผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในวิชาชีพบัญชี (บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์, 2561, 31-43) ซึ่งสอดคล้องกับจารุวรรณ แซ่เต๋ (2564) ที่พบว่า ทักษะวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล ด้านการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา มี

ความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงาน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Dunn and Sainty (2020, 255-269) ที่ระบุว่า ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีจะส่งผลต่อกระบวนการคิดและตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ส่วนรวมได้ดีกว่า เช่นเดียวกับ Navaitiene (2014, 124-135) ที่รายงานผลการศึกษาว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ผ่านกระบวนการทางสังคมด้านวิชาชีพอย่างเหมาะสมมีแนวโน้มที่จะมีความเป็นมืออาชีพสูงและสามารถปรับตัวเข้ากับการทำงานในวิชาชีพบัญชีได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจากผลการศึกษาและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องบ่งชี้ว่า นักบัญชีที่มีความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีสูงมีแนวโน้มที่จะความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพในการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี สมมติฐานที่เกี่ยวข้องจึงได้แก่

สมมติฐานที่ 5: ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีและความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน

ความไม่แน่นอนเป็นทั้งความเสี่ยงและโอกาสให้กับองค์กร การบริหารความเสี่ยงให้ประสบความสำเร็จเป็นเรื่องของทุกคนในองค์กรควรมีส่วนร่วม การบริหารความเสี่ยงที่ดีขององค์กรจะช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถจัดการกับความไม่แน่นอนและความเสี่ยงของโอกาสได้อย่างมีประสิทธิภาพ ป้องกันการสูญเสียทรัพยากรขององค์กรได้ (กมลพร บุญนันทรมย์ และ ศันสนีย์ จะสุวรรณ, 2564, 992-1001) นักบัญชีซึ่งเป็นหนึ่งในกลไกการกำกับดูแลกิจการและการบริหารความเสี่ยงในวัตถุประสงค์ด้านการรายงานทางการเงินจึงมีบทบาทสำคัญมาก

วรรณกรรมในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงและการจัดการความไม่แน่นอนบ่งชี้ว่า นักบัญชีมืออาชีพที่มีประสบการณ์มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน มารีนี กอรา และ กุลวดี ลิ้มอุสันโน (2560, 38-50) พบว่าความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี และการบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่นเดียวกับ Navaitiene (2014, 124-135) ที่รายงานผลการศึกษาว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์ อายุ และ ความเป็นมืออาชีพสูงมีแนวโน้มที่จะปรับตัวและรับมือกับความไม่แน่นอนในการปฏิบัติงานได้ดีกว่า สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Dunn and Sainty (2020, 255-269) ที่ระบุว่าภายใต้สถานการณ์ความไม่แน่นอน ผู้ประกอบวิชาชีพที่มีความเป็นมืออาชีพจะสามารถตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กรได้ดีกว่าผู้ประกอบวิชาชีพที่ขาดความเป็นมืออาชีพ ดังนั้นจากผลการศึกษาและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องบ่งชี้ว่า นักบัญชีที่มีความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีสูงมีแนวโน้มที่จะความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้เป็นอย่างดี สมมติฐานที่เกี่ยวข้องจึงได้แก่

สมมติฐานที่ 6: ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน

ในการศึกษาครั้งนี้ ความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน หมายถึง การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานด้านบัญชี การควบคุมและกำกับติดตามการทำงานของทีมงาน และการรายงานข้อมูลให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการได้ ผลการศึกษาและวิจัยด้านบัญชี ให้ข้อสังเกตที่สำคัญว่า ความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานเป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งในการสร้างความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพบัญชี (จารุวรรณ วงศ์สุนทร และ ธนภณ วิมูลอาจ, 2561, 71-84; ตรุณวรรณ แมตจ่อง และคณะ, 2553, 110-120)

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 580 คน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563) ผู้บริหารฝ่ายบัญชีถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เนื่องจากเป็นกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่มีความรู้ มีข้อมูล และมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ทักษะทางวิชาชีพบัญชี รวมทั้งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีความรับผิดชอบสูงกับปริมาณงานที่มากในระยะเวลาการทำงานที่จำกัด และปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนในการจัดทำรายงานทางการเงินมากที่สุด นอกจากนี้ผู้บริหารฝ่ายบัญชียังถูกคาดหวังให้มีทักษะที่จำเป็นเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานในองค์กรให้ประสบผลสำเร็จ และก้าวทันความเปลี่ยนแปลง บุคลากรที่สามารถนำเทคโนโลยีทางการบัญชีมาปฏิบัติงาน ได้มีประสิทธิภาพ (สุทธิชัย ชันทอง และ ขจิต ฌ กาฬสินธุ์, 2564) โดยกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เลือกมาศึกษาครั้งนี้มีรายละเอียดแยกตามรายละเอียดกลุ่มอุตสาหกรรม โดยไม่รวมกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน และกลุ่มตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai) เนื่องจากสภาพแวดล้อมและมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่มีความแตกต่างกัน โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

ตารางที่ 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. กลุ่มการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	60
2. กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	40
3. กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	93
4. กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	162
5. กลุ่มทรัพยากร	61
6. กลุ่มบริการ	125
7. กลุ่มเทคโนโลยี	39
รวม	580

คณะผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้ผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งสิ้น 580 ราย ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2563 – 15 สิงหาคม 2563 โดยแนบซองจดหมายติดแสตมป์ไปพร้อมกับแบบสอบถาม เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบกลับทางไปรษณีย์ภายใน 15 วัน หลังจาก ซึ่งมีแบบสอบถามที่ถูกไปรษณีย์ตีกลับจำนวน 6 ราย โดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ทำงานกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จำนวน 117 คน โดยมีอัตราการตอบกลับร้อยละ 20.38 สอดคล้องกับ Aaker et al. (2001) ได้นำเสนอว่าการส่งแบบสอบถามในการวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยไม่มีการติดตามแบบสอบถามควรจะมีอัตราตอบกลับเกินร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้ คณะผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูลโดยปราศจากความลำเอียงจากการไม่ตอบแบบสอบถามกลับมา (Test of Non-Response Bias) จึงได้ทดสอบโดยใช้การทดสอบ t-test ข้อมูลประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งแบบสอบถามกลับมาโดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับจำนวน 50 ชุดแรก (First group) กำหนดให้เป็นกลุ่มแรก กลุ่มที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับจำนวน 50 ชุดหลัง (Second Group) กำหนดให้เป็นกลุ่มหลัง ผลการทดสอบพบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มอย่างเป็นนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงไม่พบปัญหาความลำเอียงจากการไม่ตอบแบบสอบถาม (Armstrong & Overton, 1977)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย 5 ส่วน 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ข้อ 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการความเครียดในการทำงาน จำนวน 4 ข้อ ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จำนวน 5 ข้อ และด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน จำนวน 4 ข้อ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานจำนวน 4 ข้อ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นมืออาชีพด้านบัญชี จำนวน 4 ข้อ 5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สำหรับแบบสอบถามส่วนที่ 2-4 เป็นมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ (5=เป็นความจริงหรือเห็นด้วยมากที่สุด 4=เป็นความจริงหรือเห็นด้วยค่อนข้างมาก 3=เป็นความจริงหรือเห็นด้วยปานกลาง 2=เห็นด้วยหรือเป็นความจริงค่อนข้างน้อย 1=ไม่เป็นความจริงหรือไม่เห็นด้วยเลย) และส่วนที่ 5 เป็นการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแบบบรรยายได้อย่างอิสระ ขั้นตอนการพัฒนาแบบสอบถามประกอบด้วยการแปลแบบสอบถามฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยโดยคณะผู้วิจัย จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษสองท่านแปลแบบสอบถามฉบับภาษาไทยกลับเป็นภาษาอังกฤษ และนำผลการแปลจากทั้งสองท่านมาเปรียบเทียบกันและปรับแต่งคำให้เหมาะสม

คณะผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของรายการข้อคำถามด้วยการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผลการแสดงความคิดเห็นที่ได้มาวิเคราะห์ค่า IOC (Item Objective Congruence Index) แล้วได้ค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.33 -1.00 สรุปค่า IOC ทั้งฉบับ = 0.95 เมื่อทดสอบความ

เที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 30 คนเพื่อทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง โดยแบบสอบถามที่ได้จากการทดสอบนี้จะไม่รวมอยู่ในการทดสอบสมมติฐานงานวิจัยครั้งนี้

คุณภาพของเครื่องมือวัด

เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและสม่ำเสมอในการตอบคำถามของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยใช้การทดสอบความเชื่อมั่นของข้อคำถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาค (Cronbach's α) และค่า Item-total Correlation เพื่อทดสอบความสอดคล้องกันของข้อคำถาม ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคจะต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.7 (Nunnally & Bernstein, 1994) และค่า Item-total Correlation จะต้องมีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ นอกจากนี้ ตารางที่ 2 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งถึงระดับหรือปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัวกับองค์ประกอบ โดยแต่ละตัวแปรควรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบไม่น้อยกว่า 0.6 จึงจะถือว่าข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เก็บรวบรวมมีความสอดคล้องกับโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่พัฒนาจากทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้ว ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบของทุกตัวแปรดังแสดงในตารางที่ 2 สูงกว่า 0.6 ทุกตัวแปร

ตารางที่ 2

ผลการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของตัวแปร

ผลการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นขององค์ประกอบ	Factor Loadings	Item-total Correlation	Cronbach's Alpha	จำนวนข้อคำถาม
การจัดการความเครียดในการทำงาน (HWS)	0.793-0.846	0.636-0.707	0.841	4
การจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (SPC)	0.754-0.876	0.646-0.785	0.869	5
การจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (UWS)	0.708-0.850	0.515-0.689	0.788	4
ความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน (OPE)	0.769-0.864	0.603-0.738	0.846	4
ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชี (APR)	0.670-0.812	0.454-0.565	0.706	4

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ 2 ประเภทคือ สถิติเบื้องต้นเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และความถี่ สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิสูจน์สมมติฐานใช้การวิเคราะห์ ได้แก่วิธีทางสถิติในการทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม การทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทดสอบหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของ Cronbach ส่วนสถิติส่วนสถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณลักษณะตัวแปร คือ การ

ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระ (Multicollinearity Test) โดยการใช้ Variance Inflation Factors (VIFs) และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

โดยงานวิจัยนี้ได้เสนอแบบจำลองความสัมพันธ์ของการศึกษา ประกอบด้วย 6 แบบจำลอง ดังนี้

$$\text{Equation 1: OPE} = \alpha_{01} + \beta_{01}\text{HWS} + \beta_{02}\text{SPC} + \beta_{03}\text{UWS} + \epsilon_{01}$$

$$\text{Equation 2: HWS} = \alpha_{04} + \beta_{04}\text{APR} + \epsilon_{04}$$

$$\text{Equation 3: SPC} = \alpha_{05} + \beta_{05}\text{APR} + \epsilon_{05}$$

$$\text{Equation 4: UWS} = \alpha_{06} + \beta_{06}\text{APR} + \epsilon_{06}$$

กำหนดด้วยย่อของแบบจำลอง ดังนี้

β แทน ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย

ϵ แทน ค่าความคาดเคลื่อนของการพยากรณ์

HWS แทน การจัดการความเครียดในการทำงาน (Handling Work Stress)

SPC แทน การจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Solving Problems Creatively)

UWS แทน การจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (Unpredictable Work Situation)

OPE แทน ความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน (Operation Excellence)

APR แทน ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชี (Accounting Professionalism)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเบื้องต้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5 และเพศชาย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 โดยมีระดับการศึกษาอยู่ที่ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 ปริญญาโท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 และสูงกว่าปริญญาโทจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 และมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 ประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 และประสบการณ์ทำงานมากกว่า 16 ปีขึ้นไป จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 ซึ่งกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานในวิชาชีพเหมาะสมกับการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

เพื่อให้เป็นไปตามสมมติฐานของการทดสอบถดถอยพหุคูณ คณะผู้วิจัยจึงทดสอบภาวะร่วมของตัวแปรในตัวแบบเส้นตรง (Multicollinearity) พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรระหว่าง 0.527 – 0.742 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.9 แสดงว่าไม่พบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุคูณ ซึ่งสอดคล้องกับ (Hair et al., 2010) ที่เสนอว่าไม่มีปัญหาภาวะร่วมพหุคูณระหว่างคู่ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.9 นอกจากนี้ผลการทดสอบ ค่า VIFs เป็น

ค่าที่จะสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลร่วมของตัวแปรอิสระ ค่า VIFs เป็นตัววัดที่แสดงให้เห็นว่าถ้าตัวแปรอิสระนั้นมีความสัมพันธ์กันจะทำให้ความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแบบการถดถอยจะมีค่าเพิ่มขึ้นและทำให้ความน่าเชื่อถือของสมการถดถอยลดลง ซึ่ง ค่า VIFs ไม่ควรเกินกว่า 10 (Hair et al., 2010) โดยการทดสอบปรากฏว่า ค่า VIFs ในการศึกษาครั้งนี้อยู่ระหว่าง 1.896-3.104 ซึ่งบ่งชี้ว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับที่ยอมรับได้และไม่ทำให้ความน่าเชื่อถือของสมการถดถอยลดลง

ตารางที่ 3

แสดงผลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

Variables Mean, S.D.	HWS	SPC	UWS	OPE	APR
HWS	1	0.688**	0.527**	0.649**	0.460**
SPC		1	0.742**	0.742**	0.479**
UWS			1	0.685**	0.474**
OPE				1	0.475**
APR					1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed) (N = 117)

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ และการสร้างสมการพยากรณ์ผลกระทบของความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ และความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีที่มีต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานของผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ และการสร้างสมการพยากรณ์ตามที่ได้ตั้งสมมติฐาน ปรากฏตาม ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ ดังนี้

ตารางที่ 4

แสดงการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปร	ความเป็นเลิศในการ ปฏิบัติงาน(OPE) H1-3	การจัดการ ความเครียดในการ ทำงาน (HWS) H4	การจัดการปัญหา อย่างสร้างสรรค์ (SPC) H5	การจัดการกับ สถานการณ์ที่ไม่ แน่นอน (UWS) H6
HWS	0.279***			
SPC	0.306***			
UWS	0.315***			
APR		0.444***	0.457***	0.460***
Adjust R ²	0.614	0.190	0.202	0.204

^aBeta coefficients with standard errors in parenthesis, *** p < 0.01, ** p < 0.05, * p < 0.10, (N=117)

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปรากฏว่า ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการความเครียดในการทำงานมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับการความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน ($\beta=0.279$, $p<0.01$) อย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่จัดการด้านความเครียดในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพจะมีความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานมากกว่า **ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 1**

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปรากฏว่า ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับการความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน ($\beta=0.306$, $p<0.01$) อย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีความสามารถในการจัดการกับปัญหาอย่างสร้างสรรค์จะมีความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานมากกว่า **ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2**

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 ปรากฏว่า ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับการความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน ($\beta=0.315$, $p<0.01$) อย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่จัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้ดีจะมีความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานมากกว่า **ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 3**

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 ปรากฏว่า ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการความเครียดในการทำงาน ($\beta=0.444$, $p<0.01$) อย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีความเป็นมืออาชีพสูงจะมีความสามารถในการจัดการความเครียดในการทำงานได้เป็นอย่างดี **ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 4**

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 ปรากฏว่า ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\beta=0.457$, $p<0.01$) อย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีความเป็นมืออาชีพสูงจะมีความสามารถในการจัดการกับปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี **ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 5**

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 6 ปรากฏว่า ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ($\beta=0.460$, $p<0.01$) อย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่มี

ความเป็นมืออาชีพสูงจะสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน
ที่ 6

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกของความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพที่มีต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน ซึ่งในงานวิจัยนี้ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพประกอบด้วย การจัดการความเครียดในการทำงาน การจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน นอกจากนี้วัตถุประสงค์อีกประการคือ ทดสอบความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกของความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีต่อความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการศึกษาแต่ละประเด็นดังนี้

1. ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการความเครียดในการทำงานมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับการความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน หากผู้ประกอบการวิชาชีพสามารถจัดการความเครียดที่เกิดจากวิชาชีพได้เป็นอย่างดีจะทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ อนุชา ถาพยอม (2563, 31-43) พบว่า ความสามารถในการจัดการความเครียดทั้งการอดทนกับความเครียด และการควบคุมแรงกระตุ้นช่วยให้การทำงานของนักบัญชีมีผลการปฏิบัติที่ดี

2. ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับการความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิทยา โพธิ์จันทร์ (2561, 125-136) และกะลินทิพย์ ฮกอิน (2560) ซึ่งพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานด้านบัญชีมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการสอบบัญชี ซึ่งวิชาชีพบัญชีเกี่ยวข้องกับการบันทึกและตรวจสอบรายการค้าทางเศรษฐกิจและในปัจจุบัน ภายใต้สภาพแวดล้อมและเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีควรปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานและจัดการกับปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมและรองรับรายการค้าหรือเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจใหม่ จะทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายได้เป็นอย่างดี

3. ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับการความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ โชติกา ใจทิพย์ และ กฤษดา เขียววัฒนสุข (2561, 1-16) ซึ่งระบุว่า ผู้นำต้องพร้อมเปลี่ยนกระบวนทัศน์ให้ทันสมัยสามารถนำแนวคิดไปเลือกทางออกและปรับใช้ในการตัดสินใจให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารฝ่ายบัญชีเป็นผู้นำขององค์กรในด้านการจัดทำรายงานการเงินให้มีความถูกต้องเชื่อถือได้ เพื่อสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับองค์กร ผลการศึกษายังพบว่า ผู้บริหารฝ่ายบัญชีที่สามารถจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้เป็นอย่างดีจะมีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศและบรรลุเป้าหมายในการจัดทำรายงานการเงินให้ถูกต้องเชื่อถือได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ญัฐพัชร์ นวลมนัญญิตี และคณะ (2563, 243-259)

4. ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการความเครียดในการทำงาน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นันทดี อุณหะมัย และคณะ (2561, 104-117) และ สลักจิต นิลผาย (2561, 138-146) ซึ่งส่วนใหญ่รายงานผลการศึกษาที่คล้ายคลึงกันว่า นักบัญชีที่มีความเป็นมืออาชีพจะมีสามัญสำนึกที่รับผิดชอบต่อลูกค้าและมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งทำให้นักบัญชีมีความอดทน และสามารถบริหารจัดการความเครียดได้อย่างเหมาะสมจนกระทั่งปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้

5. ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์, 2561, 31-43) ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ จารุวรรณ แซ่เต๋ (2564); Dunn and Sainty (2020, 255-269) และ Navaitiene (2014, 124-135) ที่นักบัญชีที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานสูงจะมุ่งมั่นในการพัฒนา ทักษะวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล ด้านการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา และนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานในท้ายที่สุด

6. ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งนักบัญชีที่มีความเป็นมืออาชีพและรับผิดชอบต่อเป้าหมายในการทำงานจะประเมินปัจจัยและเหตุการณ์ความไม่แน่นอนต่าง ๆ ที่อาจกระทบต่อเป้าหมายการดำเนินงานและวางแผนเพื่อบริหารจัดการให้เหมาะสม ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ Dunn and Sainty (2020, 255-269) และ Navaitiene (2014, 124-135) ที่ระบุว่า นักบัญชีที่มีความเป็นมืออาชีพสูงจะสามารถบริหารจัดการภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและมีจริยธรรม

สรุป

ประโยชน์ของการวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

จากข้อค้นพบในแต่ละประเด็น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงวิชาการเพื่อพัฒนารายงานการวิจัยเพื่อส่งเสริมการศึกษาและวิจัยในอนาคตดังนี้

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ได้แบบจำลองความสัมพันธ์และผลลัพธ์ของความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพ ความเป็นมืออาชีพด้านบัญชี กับความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน และเกิดการบูรณาการความรู้ในเชิงทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีฐานความรู้โดยความสามารถในการปรับตัว ความเป็นมืออาชีพถือเป็นความรู้ที่ฝังลึก (Tacit Knowledge) ที่เกิดจากการฝึกฝน การปฏิบัติงานจนเกิดทักษะ และกลายเป็นความชำนาญ หากผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการปรับตัวและมีความเป็นมืออาชีพสูงจะก่อให้เกิดความได้เปรียบด้านการแข่งขันทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และคู่แข่งไม่สามารถเลียนแบบได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้สอบบัญชีภาษีอากร รวมถึงนักบัญชีที่อยู่ในธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับเทคโนโลยี ธุรกิจโรงแรม

ธุรกิจสายการบิน เป็นต้น และผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานในด้านบัญชี โดยเฉพาะผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ถือเป็นบุคลากรสำคัญขององค์กรให้สร้างผลลัพธ์ที่เป็นเลิศในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นผลจากความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพและความเป็นมืออาชีพด้านบัญชีนำไปสู่เป้าหมายของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลและการดำเนินชีวิตแบบปกติใหม่

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

สำหรับการศึกษาในอนาคตควรศึกษาวิจัยในกลุ่มผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้สอบบัญชีภาษีอากร และผู้ตรวจสอบภายใน ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความเครียดในการปฏิบัติงาน และต้องรับมือกับการความกดดันในการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชี เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นเครื่องมือสนับสนุนการทำงาน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาชีพ

กระแสพลวัตของเทคโนโลยีดิจิทัลในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลสร้างความพลิกผันที่ส่งผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี ประกอบกับผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องรับมือกับการปรับเปลี่ยนแปลงด้วยการปรับตัวครั้งใหญ่ หากนักบัญชีมีคุณสมบัติในเชิงความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพด้านการจัดการความเครียดในการทำงาน ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน จะทำให้นักบัญชีปฏิบัติงานด้วยมืออาชีพอย่างมีประสิทธิภาพในการปรับตัวกับความเป็นมืออาชีพถือเป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จสำหรับผู้บริหารฝ่ายบัญชีระดับกลางที่จะนำพัฒนาตนเองไปสู่ผู้บริหารฝ่ายบัญชีระดับสูง เพื่อให้ตนสามารถอยู่รอดในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ โดยเฉพาะนักบัญชีรุ่นใหม่ที่มีประสบการณ์น้อยที่จะเข้ามาสู่การเป็นผู้บริหาร นอกจากต้องมีความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงานแล้ว ความสามารถในการปรับตัวทางวิชาชีพทั้งในด้านการจัดการความเครียดในการทำงาน ด้านการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และด้านการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานในวิชาชีพบัญชี

ข้อจำกัดงานวิจัย

งานวิจัยนี้มีข้อจำกัดบางประการกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ไม่ได้ครอบคลุมผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีกลุ่มอื่น เช่น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้ตรวจสอบภายใน และนักบัญชีที่อยู่ในกิจการประเภทอื่นนอกเหนือจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และข้อจำกัดประการสุดท้ายเรื่องประสบการณ์ทางวิชาชีพของผู้บริหารฝ่ายบัญชี เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 58.2 มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป ทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่ได้สะท้อนเรื่องประสบการณ์ของผู้บริหารฝ่ายบัญชีที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี หรือ กลุ่มที่เป็นผู้บริหารฝ่ายบัญชีระดับต้นและระดับกลาง ซึ่งอาจจะมีผลต่อความสามารถในการปรับตัวเพื่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานได้อย่างไรซึ่งอาจจะเป็นการศึกษาในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมลพร บุญนันทารมย์ และ ศันสนีย์ จะสุวรรณ์. (2564). การบริหารความเสี่ยงอย่างมืออาชีพ. *การประชุมวิชาการนำเสนอแผนงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14*, 2(14), 992-1001.
<http://journalgrad.ssrui.ac.th/index.php/8thconference/article/view/2523>
- กะลินทิพย์ ฮักอิน. (2560). ผลกระทบของความคิดสร้างสรรค์ในการสอบบัญชีและความพยายามในการวางแผนการสอบบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร [วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์]. PSU Knowledge Bank.
<https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/12076/1/419059.pdf>
- จตุรภัทร วงศ์ศิริสถาพร. (2561). การบริหารความเสี่ยงแบบบูรณาการที่มีต่อผลการดำเนินงานขององค์กร: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *Veridian E-Journal Silpakorn University*. 11(3), 3279-3300. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/166702>
- จารุวรรณ แซ่เต๋. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัลกับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารบัญชีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. DSpace at Mahasarakham University.
<http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/874/1/61010950001.pdf>
- จารุวรรณ วงศ์สุนทร และ ธนภณ วิมูลอาจ. (2561). ผลกระทบวัฒนธรรมองค์กร ความเป็นเลิศทางการบัญชีต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานระบบ GFMS ของส่วนราชการในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิชาการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม* 3(5), 71-84.
<http://www.rmufms.com/home/journal/document/journal/9a1158154dfa42caddbd0694a4e9bdc8.pdf>
- จิตรลดา คชารักษ์. (2563). การศึกษาผลกระทบต่องานของนักบัญชีไทย และการปรับตัวแบบนิวนอร์มอล ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital collections. http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:184796
- ชนาธิป สุริยะงาม, สุวรรณ์ หวังเจริญเดช, และ ไพรัตน์ นิลนิยม (2555). ผลกระทบของความเป็นเลิศทางการบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในวิชาชีพของนักบัญชีธุรกิจอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ*, 4(3), 166-176. http://www.acc.msu.ac.th/newsEventAccbiz/Event/Up_journal/Journal19_id154.pdf
- โชติกา ใจทิพย์ และ กฤษดา เขียววัฒนสุข. (2561). ศักยภาพของผู้นำองค์กรธุรกิจ สถานการณ์โลกที่มีความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความคลุมเครือ. *วารสารการจัดการธุรกิจ*, 7(1), 1-14.
<http://ojslib3.buu.in.th/index.php/business/article/view/5870>

ณัฐธิดา สุพรรณภพ. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดในการทำงาน คุณภาพชีวิตในการทำงาน การรับรู้คุณค่าของงานและความเหนื่อยหน่ายในการทำงาน ของบุคลากรสายวิชาการ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. <https://km-ir.arts.tu.ac.th/files/original/c654f76cbc5e59eebe645a1b2fcc6a7e34c22600.pdf>

ณัฐพัชร์ นวลมณีธิตติ, พัทธนันท์ เพชรเชิดชู, และ ศิริเดช คำสุพรหม. (2563). อิทธิพลของการบริหารความเสี่ยงองค์กรที่มีต่อมูลค่ากิจการที่วัดโดยใช้ Tobin's Q ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 34(111), 243-259. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/DPUsthitiparithatJournal/article/view/244442>

ดร.ณรรณ แมดจ่อง, สุพรรณ เอี่ยมวิจารณ์, และ จิระทัศน์ ชิตทรงสวัสดิ์. (2553). ผลกระทบของเจตคติในวิชาชีพบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 2(2), 110-120. http://www.acc.msu.ac.th/newsEventAcc-biz/Event/Up_journal/Journal1_id9.pdf

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2563). *รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. https://www.set.or.th/dat/eod/listedcompany/static/listedCompanies_th_TH.xls

ทัชชา ไชยกิจ, บัญญัติ ยงยวง, วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์, และ พชรินทร์ เสรี. (2562). การศึกษาความสามารถในการปรับตัวด้านอาชีพ การรับรู้การจัดการด้านอาชีพจากองค์กร และความตั้งใจลาออกของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพ*, 6(2), 37-44. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/rdi-arua/article/view/212843>

ธนะวัชร จริยะภูมิ และ พัลลภ พิริยะสุรวงศ์. (2559). กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 8(1), 190-199. <https://so05.tci-thaijo.org.org/index.php/pimjournal/article/view/55748>

นนุช สงวนสัตย์ (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการทำงานของพนักงานบัญชีบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด]. https://doi.nrct.go.th/ListDoi/Download/218877/841395bd00412202601c681362956430?Resolve_DOI=10.14458/STIU.the.2014.63

นันทวี อุ่นละมัย, กฤษณ์ เตมทิพย์ทวีกุล, และ กฤษดา เขียววัฒนสุข. (2561). การจัดการความเครียดในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของบุคลากร. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 5(1), 104-117. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMSNPRU/article/view/162933>

- นิตยา โพธิ์จันทร์. (2561). ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสอบบัญชีและผลลัพธ์ที่ตามมาในการสอบบัญชี: การตรวจสอบเชิงประจักษ์ของผู้สอบบัญชีภาษีอากร (TAs) ในประเทศไทย. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ*, 9(1), 125-136. <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/MBASBJ/article/view/10668>
- บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์. (2561). ผลกระทบของความเป็นเลิศทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในวิชาชีพของนักบัญชีบริษัทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *วารสารการวิจัยภาษาและสังคม*, 12(1), 31-43. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ksk/article/view/132512>
- ภัทรพิชชา วรพิมพ์รัตน์ และ สุภัทธร ทวีจันทร์. (2560). ผลกระทบของความเครียดที่มีต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีของเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย. *วารสารราชธานีวัฒนธรรมทางสังคมศาสตร์*, 1(2), 21-34. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JRISS/article/view/135353>
- มารีนี กอรา และ กุลวดี ลิ้มอุสันโน (2560). ผลกระทบของความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีและการบริหารความเสี่ยงที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใน 5 จังหวัดชายแดนใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 4(2). 38-50. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pnuhuso/article/view/88954>
- ราเชิด ไชยรัตน์. (2563). บทบาทนักบัญชีในโลกอนาคตจากนักบัญชีสู่ นักบัญชีนวัตกรรม. *สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์*. <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/126212>
- วิศยา พรพิพัฒน์กุล. (2563). *นักบัญชีบริหารในยุคดิจิทัล*. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/126283>
- วิจิต เอียงอ่อน และ สุนันทา พรเจริญโรจน์. (2562). นักบัญชียุคดิจิทัล. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี*, 2(2), 11-22. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JRBGS/article/view/254637>
- สกุล กิตติพิรชล. (2561). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการปรับตัวของบุคลากรกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา]. http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/52870311.pdf
- สุทธิชัย ชันทอง และ ขจิต ฦ กาฬสินธุ์. (2564). ผลกระทบของวิสัยทัศน์องค์กร สมรรถนะทางการบัญชี เทคโนโลยีทางการบัญชี และสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานที่มีต่อการประยุกต์ใช้การบัญชีดิจิทัลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่*, 14(1), 43-54. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMMS/article/view/251391>
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2560). *แนวโน้มของเทคโนโลยีที่อาจส่งผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี*. <https://www.tfac.or.th/upload/9414/r6ailPT0Sc.pdf>
- ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2561. (2561, 27 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนพิเศษ 301 ง. หน้า 17-25.

- สฤณี ศรีโยธิน และ ปทุมพร โพธิ์กาศ. (2564). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อสร้างนวัตกรรมในองค์กร: บทบาทผู้นำองค์กรแห่งศตวรรษที่ 21 กับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 18(1), 525-538. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/umt-poly/article/view/249036>
- สลักจิต นิลผาย. (2561). ทักษะทางด้านบัญชีของผู้สอบบัญชี ความเป็นมืออาชีพในการสอบบัญชี และผลสำเร็จในการสอบบัญชี: หลักฐานจากผู้สอบบัญชีภาษีอากรและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 12(1), 138-146. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/reru/article/view/164846>
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2562). *นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม*. <https://www.onde.go.th/assets/portals/1/files/นโยบายและแผนระดับชาติ.PDF>
- สุวรรณ หวังเจริญเดช. (2547). นักบัญชีในบทบาท ซีเอฟโอ. *Naresuan University Journal*, 12(2), 51-56. <https://www.thaiscience.info/Journals/Article/NUJ/10440954.pdf>
- อนุชา ถาพยอม. (2563). ผลกระทบของความสามารถในการจัดการความเครียดและทักษะการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี. *วารสารนักบริหาร*, 40(1), 31-43. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/executivejournal/article/view/240237>
- อัญฉพร ธีระสุนทรไท. (2562). มาตรฐานในการปฏิบัติงานและคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของธุรกิจอุตสาหกรรมยานยนต์ระดับ SMEs ในเขตกรุงเทพมหานคร. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3*. 491-500.
- อาทรณ์ กิจจา และ อุษณา แจ้งคล้าย. (2560). ความเครียดในการทำงานของนักบัญชีในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 1(1), 39-53. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/kkbsjournal/article/view/161177>
- Aaker, D. A., Kumar, V., & Day, G. S. (2001). *Marketing Research* (7th ed.). New York: Wiley.
- Armstrong, J. S., & Overton, T. S. (1977). Estimating Non-response Bias in Mail Surveys. *Journal of Marketing Research*, 14(3), 396-402. <http://dx.doi.org/10.2307/3150783>
- Dunn, P. & Sainty, B. (2020). Professionalism in accounting: a five-factor model of ethical decision-making. *Social Responsibility Journal*, 16(2), 255-269. <https://doi.org/10.1108/SRJ-11-2017-0240>
- Frumușanu, N. M., Marin, A. M., & Martin, M. (2020). The impact of COVID-19 pandemic on the activity of the professional accountant. *Ovidius University Annals, Series Economic Sciences*, 20(2), 922-931. <https://stec.univ-ovidius.ro/html/anale/RO/wp-content/uploads/2021/03/Section%205/19.pdf>

- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Pearson.
- Haynie, J., Flynn, C. B. & Herda, D. (2020). Linking career adaptability to supervisor-rated tasks performance: a serial mediation model. *Career Development International*, 25(4), 429-442. <https://doi.org/10.1108/CDI-08-2019-0207>
- Jannesari, M., & Sullivan, S. E. (2019). Career adaptability and the success of self-initiated expatriates in China. *Career Development International*, 24(4), 331-349, <https://doi.org/10.1108/CDI-02-2019-0038>
- Kline, P. (2000). *A Handbook of Psychological Testing* (2nd ed.). London: Routledge.
- Navaitiene, Julita. (2014). Career Adaptability of Young Adults: Psychological Aspect of Professional Socialization. *Pedagogika*, 116(4), 124-135. <http://dx.doi.org/10.15823/p.2015.052>
- Nunnally, C. J., & Bernstein, H. I. (1994). *Psychometric Theory*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Ployhart, R. E., & Bliese, P. D. (2006). Individual Adaptability (IADAPT) theory: Conceptualizing the antecedents, consequences, and measurement of individual differences in adaptability. In S. Burke, L. Pierce, & E. Salas (Eds.), *Understanding adaptability: A prerequisite for effective performance within complex environments* (pp. 3–39). St. Louis, MO: Elsevier Science. [https://doi.org/10.1016/S1479-3601\(05\)06001-7](https://doi.org/10.1016/S1479-3601(05)06001-7)
- Pulakos, E. D., Arad, S., Donovan, M. A., & Plamondon, K. E. (2000). Adaptability in the workplace: Development of a taxonomy of adaptive performance. *Journal of Applied Psychology*, 85(4), 612–624. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.85.4.612>
- Roy, C., & Andrews, H. (1991). *The Roy adaptation model: The definitive statement*. McGraw-Hill/Appleton & Lange.
- Roy, C., & Andrews, H. (1991). *The Roy adaptation model: The definitive statement*. Norwalk, Connecticut. Appleton & Lange
- Savickas, M. L., & Porfeloj, E. J. (2012). Career Adapt-Abilities Scale: Construction, reliability, and measurement equivalence across 13 countries. *Journal of Vocational Behavior*, 80(3), 661-673.